

Towarzystwo Miłośników Głogowa

ENCYKLOPEDIA

Ziemi Głogowskiej

Zeszyt 4.

Głogów 1993

Komitet redakcyjny:

Janusz Chutkowski, Zenon Hendel

Jerzy Sadowski.

Autorzy haseł zamieszczonych

w zeszycie 4:

Janusz Chutkowski

Józef Cwynar

Krzysztof Czapla

Jerzy Dymytryszyn

Jerzy Herman

Zbigniew Rybka

Jerzy Sadowski

ks. Aleksander Walkowiak

Ebook na podstawie oryginalnego wydania broszurowego wykonał:

Albin Tomalak

e-mail: albin.tomalak@neostrada.pl

Franciszkanie

Zakon żebrzący założony na początku XIII w. przez św. Franciszka z Asyżu (1181-1226). W 1210 r. miał św. Franciszek zaledwie grupę uczniów i naśladowców, a w trzy lata po jego śmierci zakon rozszerzył się na wszystkie kraje Europy i liczył 32 prowincje. W Polsce franciszkanie pojawili się już w latach trzydziestych XIII wieku, sprowadzeni przez Henryka Pobożnego z Pragi czeskiej do Wrocławia.

Jeden z licznych klasztorów franciszkańskich ufundowany został w Głogowie. Położony w pasie nadodrzańskim około 200 m na wschód od zamku. Z powodu braku źródeł historycznych początki fundacji i dalsze jej dzieje są nieznane. Prawdopodobnie franciszkanie przybyli do Głogowa z wrocławskiego klasztoru św. Jakuba, ponieważ w tym czasie Wrocław miał największy ośrodek franciszkański i mógł wydelegować pewną grupę zakonników. Przemawia za tym też podobna forma budowy obu klasztorów. Pierwszą wzmianką historyczną o istniejącym klasztorze z kościołem św. Stanisława Bis-kupa podaje dokument wystawiony 15.IV.1257 r. przez księcia głogowskiego Konrada I, wydany w klasztorze franciszkanów. Następną wzmianka pochodzi z 1261 r.

W roku 1465 został założony przez Małgorzatę Cylejską nowy klasztor (bernardynów) na przedmieściu, a w 1473 r. był on konsekrowany przez biskupa Rudolfa. W 1533 r. klasztor opustoszał z powodu reformacji, a zabudowania przekazano radzie miejskiej. Dalsze szczegółowe losy franciszkanów są nieznane. Wiadomo, że w połowie XVIII w. klasztor był przeznaczony na arsenał i częściowo został zniszczony w czasie wojen napoleońskich. Natomiast po wcieleniu Śląska do monarchii Hohenzollernów w 1741 r., władze pruskie ograniczyły na-

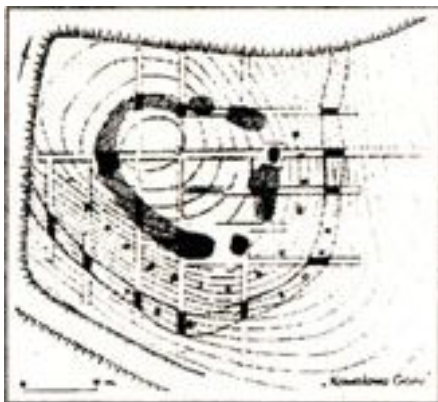
Encyklopedia Ziemi Głogowskiej

bór nowych kandydatów, a w dniu 30.X.1810 r. edyktem sekularyzacyjnym Fryderyka Wilhelma III, zakon został skasowany. Zabudowania przeszły na skarb państwa. Przetrwały one do końca II wojny światowej, a po zniszczeniach wojennych w 1945 r. zostały całkowicie rozebrane. (ks. Aleksander Wal-kowiak)

Literatura: Chrześcijaństwo w Polsce. Zarys przemian 966-1945, Praca zbiorowa pod redakcją J. Kłoczowskiego, Lublin 1980; Encyklopedia KUL, t. V pod red. L. Bieńkowskiego, Lublin 1989; J. Mularczyk, Kilka uwag w sprawie Franciszkanów głogowskich, Sobótka z 1974, nr 4; T. Kozaczewski, Założenia franciszkańskie w Głogowie, w: Ze studiów nad średniowiecznym Głogowem i Krosnem, Praca zbiorowa pod redakcją S. Kowalskiego, Zielona Góra 1967; P. Gach, Kasaty zakonów na ziemiach dawnej Rzeczypospolitej i Śląska 1773-1914, Lublin 1984; W. Marschall, Geschichte des Bisthums Breslau, Stuttgart 1980.

Gostyń – grodzisko

Na przełomie VI-VII w. naszej ery poważną rolę w procesie kształtowania się osadnictwa wczesnośredniowiecznego zaczęły odgrywać nowe formy osadnicze – grody, wyznaczając tym samym nowy etap rozwoju społecznego. Były to grody o powierzchni wnętrza od 0,03

do 0,08 ha, maksymalnie 0,1 ha. Jednym z najstarszych obiektów tego typu na Śląsku był Gostyń. Było to grodzisko niewielkie, o powierzchni wnętrza sięgającej około 0,06 ha, otoczone wałem wzniesionym na nasypie ziemnym lub glinianym oraz fosą, jako dodatkowym elementem obronnym. Zabudowa wnętrza skupiała się wokół wałów. Pozostałości po zabudowie grupowały się głównie w części południowo-wschodniej grodziska, w niewielkiej odległości od domniemanej bramy.

Gród uległ nagłej katastrofie, co sprawiło, że w obiektach przykrytych warstwą spalenizny i reszkami zawalonego wału zachowała się duża ilość zabytków ruchomych, a także szkieletów ludzkich. Oprócz częściowo odkrytych budynków mieszkalnych uchwycono także kilka jam zasobowych, z których pozyskano około 30 naczyń, dużą ilość broni (groty oszczepów różnej wielkości, groty strzał) oraz pozostałości przedmiotów codziennego użytku np. noże żelazne, nożyce,

Encyklopedia Ziemi Głogowskiej

krzesiwo, klucz, kilkanaście misek żelaznych, a także różne gatunki zwęglonego zboża (żyto, proso, groch). Dzięki tak bogatym znaleziskom Gostyń jest do dziś jednym z najważniejszych i najpewniej datowanych grodzisk okresu przedpiastowskiego.

Grodzisko było badane przez K. Langenheima w 1938 r. oraz M. Kaczkowskiego w 1968 r. (Krzysztof Czapla)

Literatura: K. Langenheim, Ein wichtiger frühslawischer Siedlungsfund vom „Schmiedeberg“ bei Gustau, Altschles, 7.1937, z..1, s. 76093; Tenże, Der frühslawischer Burgwall von Gustau. Kr. Glogau, ibidem, 8. 1939, s. 104-127; J. Patzold, Eine bemerkenswerte Vorratsgrube in Burgwallanlage auf dem Schiedeburg bei Gustau, Kr. Glogau, AB, 1939, s. 61-65; W. Hensel, Wstęp do studiów nad osadnictwem Wielkopolski wczesnohistorycznej, Poznań 1948, s. 185-187; Z. Hołowińska, Gostyń, Słownik Starożytności Słowiańskich, t. II, 1964, s. 140; Z. Hilczerówna, A. Urbańska-Losińska, Rozwój terenów osadniczych u schyłku starożytności i we wczesnym średniowieczu w południowej części woj. zielonogórskiego, (w) Studia nad początkami i rozpląnowaniem miast nad środkową Odrą i dolną Wartą, t. II, 1970; M. Kaczkowski, Charakterystyka osadnictwa wczesnośredniowiecznego w rejonie Głogowa od połowy XV do połowy XI wieku w świetle źródeł archeologicznych, Zielonogórskie Zeszyty Muzealne, Zielona Góra 1971, s. 17, 31; J. Łodowski, Dolny Śląsk na początku średniowiecza (VI-XI w.), 1980, s. 97-98, 228.

Grodowiec – kościół p.w. św. Jana Chrzciciela - historia kościoła

Pierwszym proboszczem był Wojśław wymieniony w dokumencie Henryka III z 1291 r.. Świątynia istniała prawdopodobnie wcześniej ale nie można ustalić daty jej powstania. Jedną z legend podaje, że drewniany kościół pochodził z XII lub początku XIII w., że trzykrotnie zwożono budulec na wybudowanie świątyni i składano go w najwyższym miejscu tj. na wzgórzu Winnicy, Świętej Górze, gdzie dzisiaj znajduje się kalwaria. Lecz jakaś niewidzialna siła w nocy przeniosła go na miejsce, w którym dzisiaj znajduje się kościół i tam właśnie go wybudowano. Kolejna informacja o istnieniu parafii pochodzi dopiero z 1376 roku.

Parafia w Grodowcu spełniała ważną funkcję nie tylko kościelną, ale również polityczną. W latach 1480 i 1488 odbywały się tutaj zjazdy książąt piastowskich z Legnicy, Wrocławia, Świdnicy i Żagania w celu rozstrzygnięcia sporu o sukcesję głogowską. Sanktuarium Matki Bożej w Grodowcu było znane w średniowieczu. Najstarszy, drewniany kościół spalił się w 1591 r.. Ocalała tylko figurka gotycka NMP i słynny obraz Matki Bożej z Dzieciątkiem Jezus.

Do wybudowania w 1602 r. nowej, murowanej świątyni znacznie przyczynił się baron von Stosch. W okresie wojny trzydziestoletniej kapitan protestancki Walter przeznaczył kościół na stajnię dla koni. Po zakończeniu wojny odnowiono wnętrze kościoła, ale w 1660 r., wichura ponownie uszkodziła przykrycie dachu. Do usunięcia zniszczeń przyczynił się baron Abraham Dyhem – właściciel Brzegu Dolnego i Warzymia koło Wołowa. W tym okresie znacznie wzrósł napływ pątników od-

Encyklopedia Ziemi Głogowskiej

wiedzących miejsce kultu maryjnego. Dlatego też postanowiono na początku XVIII w. (1702-1724) wykorzystując częściowo stare mury, wybudować nową świątynię w stylu barokowym. Konsekracji dokonał biskup wrocławski D. E. Sommerfeld, były uczeń gimnazjum jezuickiego w Głogowie. Główną renowację wnętrza przeprowadzono w początkach XX w.. Ponownego poświęcenia dokonał biskup wrocławski A. Bertram. Przetrwało ona w prawie niezmienionej postaci do dnia dzisiejszego. (Józef Cwynar)

Grodowiec – kościół p.w. św. Jana Chrzciciela - architektura

Zespół architektoniczny miejsca pielgrzymkowego w Grodowcu składa się z:

- okazałej, surowej sylwetki kościoła z neogotycką wieżą z 1856 r.,
- otoczenia kościoła w postaci tarasów, monumentalnych schodów wraz z grupą rzeźby figuralnej ufundowanej przez proboszcza Ocklera w 1738 r.,
- kaplicy Góry Oliwnej – budowli barokowej pochodzącej z 1755 r. fundowanej przez proboszcza Puscha,
- muru i cmentarza kościelnego pierwotnie założonego w XIII w., przebudowanego w XVII w. oraz bram wejściowych z XVIII i XIX w.. Dodatkowym symbolem tutejszego miejsca pielgrzymkowego jest usytuowana na sąsiednim wzgórzu – kalwaria.

Świątynia jest założona na rzucie prostokąta, murowana z kamienia i cegły, trójnawowa, barokowa. Nawa główna pokryta jest sześcioprzęsłowym sklepieniem kolebkowym z lunetkami. W nawach bocznych sklepienie żaglowe. Wnętrze świątyni ma bogaty wystrój późnobarokowy. We wnętrzu znajduje się osiem ołtarzy reprezentujących wysokiej klasy rzemiosło artystyczne. Między innymi ołtarz główny, trójkondygnacyjny, z umieszczoną we wnęcie figurą Maryi, zaliczany do kręgu „Maryja Służebnica Pańska w świątyni”. Ołtarze boczne – ze sceną „Zaślubin Józefa z Maryją” oraz „Zdjęcie ciała Chrystusa

Encyklopedia Ziemi Głogowskiej

z krzyża”. Najbardziej rozbudowanym jest ołtarz 14 – Orędowników lub Wiernych NMP. Równie unikalnym dziełem jest ambona w kształcie gór ze scenami ”Cudownego rozmnażania chleba” i „Przemienienia Pańskiego na górze Tabor”. Na uwagę zasługują również rzeźby Jana Chrzciciela – patrona kościoła, Jana Ewangelisty i Jana Nepomucena. We wnętrzu znajdują się też piękne konfesjonały z postaciami św. Marii Magdaleny, Łazarza i Syna Marnotrawnego. Pod koniec XIX stulecia założono 12 kolorowych witraży przedstawiających Dwunastu Apostołów. (Józef Cwynar)

Literatura: B. Clemenz, Wallfahrtskirchen in Hochkirch zu Schlesien, Legnitz brw; F. Direske, Die Barberina in der Gruff von Hochkirch. b.m i r.w: Tegoż, Der Gemeinde Hochkirch, Kreis Glogau, Breslau 1932; H. Hoffman, Führer zu Schlesi-schen Kirchen. Diekatolischen Kirchen des Landkreis Glogau, Breslau 1932; H. Lutsch, Verzeichnis der Kunstdenmäler der Prowinz Schlesien, t. III, Breslau 1891; S. Kowalski, Zabytki Środkowego Nadodrza, Zielona Góra 1976; J. Pilch, Zabytki architektury Dolnego Śląska, Wrocław 1978; J. Samek, Res imagines ze studiów nad rzemiosłem artystycznym czasów nowożytnych w Polsce (1600-1800).

Gryphius Andreas – „Ukochana kolczasta róża” (Die Geliebte Dornrose)

Komedia napisana w Głogowie w 1660 r. przez Andreasa Gryphiusa. Wystawiana w tym samym roku w teatrze jezuickim z okazji uroczystości związanych z zaślubinami Marii Charlotte von Pflaz-Stmmern z księciem piastowskim Jerzym III z Brzegu. Księżę przybył do głogowa po swoją wybraną w otoczeniu liczego towarzystwa. Głównym punktem uroczystości była premiera najnowszej komedii Gryphiusa.

Komedia przedstawia historię miłości, której bohaterami są postacie proste, wywodzące się z ludu wiejskiego. Przy okazji tej historii autor pokazuje chłopów śląskich w sposób bardzo realistyczny. Świetna postać dzierżawcy majątku, który będąc zarazem sędzią wiejskim, dzięki dozie zdrowego humoru, potrafi rozwiązać liczne wiejskie konflikty. Scena rozprawy sądowej była przyjmowana jako parodia i satyra na ówczesne wiejskie sądownictwo, mając tym samym wymiar społeczno-krytyczny. Sprzecajający się chłop, stara rajfura i lokalna „czarownica” uzupełniały bogaty, barwny obraz społeczeństwa wiejskiego.

Największą wartością tej sztuki jest język, którym posługują się postacie komedii. Gryphius wykorzystał dialekt niemiecko-śląski, którym mówiono na ziemi głogowskiej. Ten świadomy zabieg artystyczny sprawił, że sztuka cieszyła się popularnością przez kolejne stulecia, aż do naszych czasów.

W 1229 roku, kiedy za dyrekcji Georga Sygudy kiedy oficjalnie inaugurowano otwarcie teatru głogowskiego po ostatniej przebudowie i remontach, ponownie wystawiono „Ukocha-

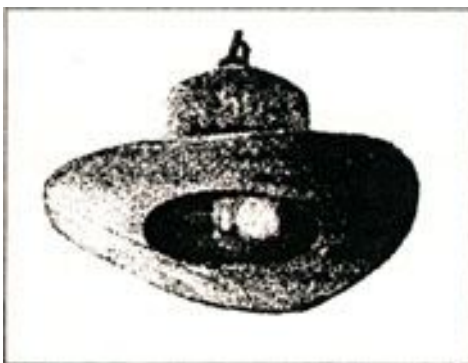
Encyklopedia Ziemi Głogowskiej

ną kolczastą różę”. Było to dokładnie 130 lat od chwili powstania Teatru Miejskiego w Głogowie. (Zbigniew Rybka)

Literatura: Das war Glogau – Stadt und Land an der Oder 1913-1945, Hannover 1991; H. Hoffman, Die Jesuiten in Glogau, Breslau 1926; M. Szyrocki, Andreas Gryphius w trzechsetną rocznicę śmierci, Sobótka nr 3-4 z 1964 r..

Kapelusz targowy

Głogów w średniowieczu i czasach nowożytnych był ważnym ośrodkiem handlu regionalnego. Na tutejszym rynku odbywały się cotygodniowe targi, na które ściągająca okoliczna ludność. Sprzedaż początkowo skoncentrowana była

wyłącznie na rynku, z czasem pojawiają się specjalistyczne targi na innych placach położonych w obrębie murów miejskich oraz na przedmieściach (handel solą odbywał się na placu solnym, kamieniami młyńskimi, zwierzętami rzeźnymi na przedmieściach). Na rynku mieli możliwość sprzedaży swoich wyrobów i towarów miejscowi rzemieślnicy, kupcy oraz przybywająca ludność chłopska. Zasady handlu obwarowane były wieloma przepisami. Dla Głogowa były to przepisy prawa sasko-magdeburgskiego rozszerzone przez postanowienia samorządu miejskiego. Jeden z nich dopuszczał do dokonywania zakupów detalicznych przez wszystkich kupujących dopiero po zdjęciu znaku targowego zawieszonego na ratuszu lub słupie znajdującym się na rynku. Najczęściej stosowanym znakiem była chorągiewka, proporzec, a często zamiast tego wiecheć słomy. W większych miastach takich jak: Kraków, Wrocław, Elbląg, Świdnica, Chełmno – kapelusz. Również w Głogowie wywieszano taki znak na rynku. Głogowski kapelusz targowy pochodzący z początków XIX wieku przechowuje Muzeum Daw-

Encyklopedia Ziemi Głogowskiej

nego Kupiectwa w Świdnicy. Wykonany jest z blachy stalowej pomalowanej na czarno. Na zewnętrznej stronie główki widnieje napis zrobiony żółtą farbą: „MARKTRECHTS HUT” (kapelusz prawa targowego). Średnica runda wynosi około 39 centymetrów. Zwyczaj wywieszania kapelusza na rynku głogowskim, zachowany od początków XIX wieku, musiał mieć swoją genezę w średniowieczu. (Jerzy Dymytryszyn)

Literatura: W. Maisel, Archeologia prawna Polski, Warszawa-Poznań 1982; J. Bardach, Historia Państwa i Prawa, T. I - do połowy XV wieku, Warszawa 1964; M. Kutzner, Głogów, w: Studia nad początkami i rozplanowaniem miast nad środkową Odrą i Dolną Wartą, t. II, Praca zbiorowa pod redakcją Z. Kaczmarczyka i A. Wędkiego, Zielona Góra 1970.

Odra – zmiana koryta w XVIII wieku

W roku 1736 nawalne deszcze nękały Dolny Śląsk padając niemal bez przerwy od 10 maja do 22 lipca (73 dni !). Ogrom strat spowodowanych przez wody wezbranej Odry sprawił, że Izba Śląska nakazała dwom inżynierom wojskowym von Schubarth'owi i von Haerlen'owi przeprowadzenie pierwszego w dziejach generalnego objazdu Odry dla zbadania możliwości przedsięwzięcia skutecznych środków przeciwko powodziom. Protokół przedłożony Izbie zalecił w jednym z punktów przesunięcie koryta Odry w kierunku głogowskiej fortecy, gdzie wielka powódź zimowa w roku 1583 gwałtownie zmieniła koryto rzeki przenosząc go w miejsce dzisiejszej Starej Odry.

ODRA OD 365 DO 420 KM (Głogów)

Przekop wykonano w latach 1741-1743 tuż poniżej leżącej na prawym brzegu wsi Klucze. Zgodnie z projektem kierującego robotami porucznika Mateusza von Schubarth'a kopiąc od dolnej wody ręcznie wykopano wąski (około 4 m), głęboki wykop (tzw. „kineta”) prowadząc go zygzakiem. Waha-

Encyklopedia Ziemi Głogowskiej

dłowy ruch wody w kinecie spowodował niekontrolowane rozmywanie ścian i dna wykopu i wynoszenie gruntu poniżej przekopu. Odra popłynęła przez Głogów dzisiejszym korytem, a jej wody dzieląc się na dwa ramiona utworzyły wyspę, o powierzchni około 2 km², zwaną Ostrowiem Tumskim. Brzegi nowego koryta starannie umocniono, a dla zapobieżenia tworzeniu się mielizn (tzw. „przemiałów”) stare koryto rzeki odcięto istniejącym do dziś kamiennym przelewem o szerokiej koronie. Ruch wody odbywa się tam przy przepływach wyższych niż 160 m³/s. Przez wiele lat Ostrów Tumski tętnił życiem. Była tu stocznia, basen portowy, nabrzeża, zakład wodociagowy, urządzenia wojskowe i zwarta zabudowa mieszkalna. (Jerzy Herman)

Literatura: W. Długoborski, Dzieje Wrocławia, Warszawa 1958; K. Hartman, Rozwój Odry od rzeki naturalnej do kulturalnej – maszynopis; K. Popiołek, Historia Śląska, Opole 1972; C. Szczygielniak, Wielowiekowa zmienność zdarzeń hydrologicznych, Opole 1983.

Pastorius Joachim

Joachim

Pastorius ab Hirtemberg urodził się w Głogowie 20

września 1611 r. Był synem niemieckiego mieszczanina

pełniącego obowiązki pastora ewangelickiego. W czasie woj-

ny trzydziestoletniej opuścił Głogów i udał się na studia. Kolejno

przebywał w: Lejdzie, Paryżu, Orleanie,

Londynie i Oksfordzie. Po powrocie –

osiadł na Wołyniu, w dobrach Sieniutów,

jako wychowawca ich

dzieci. Tu zastała go wojna polsko-kozacka w 1648 r. (powstanie Bohdana Chmielnickiego). Na początku wojny przeniósł się do Gdańska, w 1651 r. został profesorem historii w gimnazjum w Elblągu, a następnie również lekarzem miejskim.

Wkrótce potem Pastorius owdowiał, zmienił wyznanie na rzymsko-katolickie i został duchownym. Przedstawiony przez prymasa Wacława Leszczyńskiego królowi Janowi Kazimierzowi został jego sekretarzem i nadwornym historiografem. Na tym stanowisku oraz w służbie dyplomatycznej oddał Rzeczpospolitej wielkie usługi i został za to nobilitowany

Encyklopedia Ziemi Głogowskiej

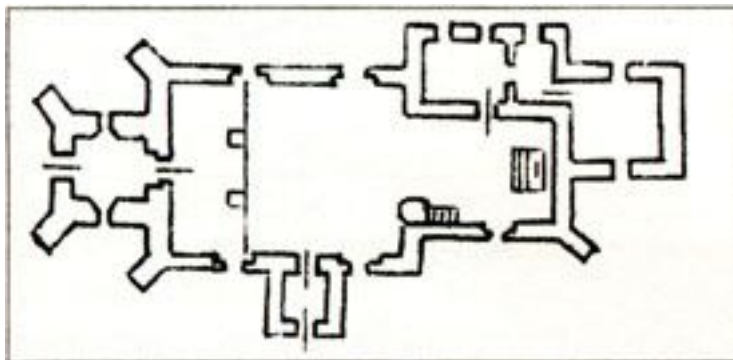
(nadano mu szlachectwo), otrzymując przydomek ab Hirtemberg. Zmarł w dniu 26 grudnia 1681 r. i został pochowany we Fromborku.

Joachim Pastorius napisał wiele prac historycznych, w tym skrót historii Polski („*Florus Polonicus ...*”), a później pełne jej opracowanie w 2 tomach („*Historiae Polonicae plenioris ...*”), pedagogicznych i przyrodniczych. Był jednym z najznakomitszych historyków polskich XVII w., (Janusz Chutkowski)

Literatura: H. Barycz, *Ślązacy w polskiej kulturze umysłowej*, Katowice 1979; J. Chutkowski, Joachim Pastorius, Legnica 1986; L. Gąsiorowski, *Zbiór wiadomości do historii sztuki lekarskiej w Polsce od czasów najdawniejszych aż do najnowszych*, t. II, Poznań 1853; F. Giedroyć, *Źródła biograficzno-bibliograficzne do dziejów medycyny w dawnej Polsce*, Warszawa 1911; H. Jaszuński, *Dykcyonarz poetów polskich*, t. II, Kraków 1820; W. Korcz, Joachim Pastorius (1611-1681), *Zielonogórskie Zeszyty Muzealne*, t. 5, Zielona Góra 1976; S. Kościński, *Słownik lekarzów polskich*, Warszawa 1888; K. Kubiak, Joachim Pastorius śląski pedagog XVII wieku, *Gdańsk 1970*; Ł. Kurdyba, *Z dziejów pedagogiki ariańskiej*, Warszawa 1958; H. Szczegółka, *Głogowski dziejopis Jego Królewskiej Mości, Nadodrze*, r. 5, 1961, nr 11; Z. Zielonka, *Śląsk ogniwo tradycji*, Katowice 1981.

Rzeczyca – kościół p.w. św. Jadwigi Śląskiej

Kościół wspomniany po raz pierwszy w 1372 r. Dzisiejsza świątynia zbudowana została około 1500 r., być może z wykorzystaniem murów gotyckich. Kubatura około 1.900 m³, powierzchnia użytkowa 230 m². Od wschodu dobudowano w 1604 r. grobowiec rodziny Niebelschütz – obecnie kaplica. Kościół murowany z cegły. Częściowo podparty filarami przyporowymi, jednonawowy z prostokątnym prezbiterium. Od północy zakrystia z emporą. Od zachodu nawy do kościoła przylega kwadratowa wieża. Nawa i prezbiterium nakryte są wspólnym sufitem. Zakrystia ma sklepienie kolebkowe z lunetami, pokryte stiukową dekoracją renesansową z początku XVII w.. Po pożarze w 1765 r. kościół odbudowano i w 1773 r. poświęcono.

KOŚCIÓŁ W RZECZYCY – RZUT POZIOMY

Wystrój wnętrza jest późnobarokowy i rokokowy. Na zewnątrz w ścianach wmurowane nagrobki późnorenesansowe

Encyklopedia Ziemi Głogowskiej

z pierwszej połowy XVII w.. W okresie reformacji kościół stał się protestancki. 21 stycznia 1654 r. przywrócony katolikom. Wielki ołtarz wykonał głogowianin Jackel w stylu dziewiętnastowiecznego neogotyku. Jest kościołem parafialnym dekanatu Głogów-Wschód. Do parafii należą miejscowości: Rzeczyca, Kaczyce, Kotowice, Leszkowice, Piersna, Turów, Trzęsów, Szymocin, Wierzchownia, Wietszyce, Żabice. Do 1945 r. Rzeczyca (Rietschütz) – kościół parafialny archiprezbitariatu Hochkirch (Grodowiec – Wysoka Cerkiew). W 1929 r. w Rzeczycy mieszkało 26 katolików i 251 protestantów. (Jerzy Sadowski)

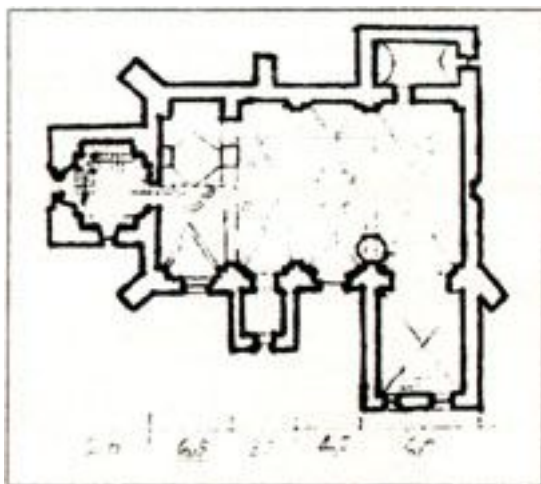
Literatura: H. Hoffman, Die katholischen Kirchen des Landkreises Glogau, Breslau 1937; S. Kowalski, Zabytki Środkowego Nadodrza, Zielona Góra 1976; Schematyzm diecezji gorzowskiej 1988 r.; F. X. Seppelt, Real-Handbuch des Bistums Breslau, Breslau 1929.

Szymocin – kościół p.w. Podwyższenia Krzyża Św.

W 1376 r. wspomniany po raz pierwszy proboszcz z „Szymocin”. Kościół zbudowany zapewne w XIV w.. Był pierwotnie wykonany z cegły nieotynkowanej. W końcu XIV w. gruntownie przebudowany i powiększony o kaplicę. Gotycko-renesansowy. Kubatura około 3.000 m³, powierzchnia użytkowa 325 m². Zbudowany na planie prostokąta. Kwadratowa wieża od zachodu, z zachowanym dzwonem z 1406 r.. Od północy zakrystia. Kaplica i kruchta od południa. W nawie sklepienie kolebkowe z lunetami, zdobione stiukowymi plafonami wypełnionymi barokową polichromią. W kaplicy sklepienie kolebkowo-krzyżowe. W zakrystii – kolebkowe. Elewacje renesansowe bogato dekorowane sgraffitowymi ornamentami. Wartościowy wystrój wnętrza gotycki, renesansowy i późnobarokowy. Ponad 20 nagrobków figuralnych z XVI w. i pierwszej połowy XVII w. – większość we wnętrzu kościoła. Szczególnie cenny tryptyk i zespół rzeźb z około 1500 r.. Ambona zbudowana w 1603 r., odnowiona w 1773 r..

W okresie reformacji kościół stał się ewangelickim. 21 stycznia 1654 r. zwrócony katolikom, przeszedł gruntowny remont w 1717 r.. Otrzymał wtedy wystrój barokowy. Kolejne remonty w 1930, 1957 i 1969 r.. Kościół filialny parafii w Rzeczycy, dekanatu Głogów – Wschód. Do 1945 r. Szymocin – (Simbsen), kościół filialny parafii Grębocice (Gramschütz), archiprezbiteriat Grodowiec – Wysoka Cerkiew (Hochkirch). W 1929 r. w Szymocinie mieszkało 50 katolików, 208 protestantów, 1 bezwyznaniowiec. (Jerzy Sadowski)

Literatura: H. Hoffman, Die katholischen Kirchen des Landkreises Glogau, Breslau 1937; S. Kowalski, Zabytki Środkowego Nadodrza, Zielona Góra 1976; Schematyzm diecezji gorzowskiej 1988; F. X. Seppelt, Real-Handbuch des Bistums Breslau, Breslau 1929.

KOŚCIÓŁ W SZYMOCINIE – RZUT POZIOMY

Encyklopedia Ziemi Głogowskiej

Alfabetyczny wykaz hasel w zeszytach 1-4

Archidiakonat.
Dominikanie.
Elyan Kasper.
Figury z Bramy
Odrzańskiej.
Franciszkanie.
Gostyń – grodzisko.
Gród piastowski.
Grodowiec – kościół św. Jana
Chrzciela – historia kościoła.
Grodowiec – kościół św. Jana
Chrzciela – architektura.
Gryphius Andreas.
Gryphius – „Ukochana koleczasta
Róża”.
Güntherowie.
Henryk III.
Herby księstwa
głogowskiego.
Jan z Głogowa.
Kapelusz targowy.
Kina: "Primus-Palast"
i "Schauburg".
Klaryski.
Kolegiata (XV w.).
Kolegiata (XV-XIX w.).
Kolegiata (X-XIII w.).
Konrad I.
Miecz Rady Miejskiej
Głogowa.
Mury obronne.
Obiszów – skarb.
Odra – zmiana koryta w XVIII w.
Pastorius Joachim.
Przemko.

Rok 1945 – zniszczenia wojenne.
Rok 1945 - Zarząd Miejski.
Rzeczyca – kościół pw. Jadwigi
Śląskiej.
Schultze Valentin Christian.
Szymocin – kościół pw. Podwyższenia
Krzyża Św.
Teatr jezuicki.
Teatr w Głogowie – dzieje budynku.
Teatr w Głogowie – życie teatralne
do 1945 r.
Twierdza Głogów - likwidacja.
Twierdza Głogów – okres austriacki.
Twierdza Głogów – lata 1740-1814.
Tymczasowa Komisja Doradcza.
Tympanon z kościoła św. Mikołaja.
Żukowice.

Wykaz autorów:

Antoni Bok
Janusz Chutkowski
Józef Cwynar
Krzysztof Czapla
Jerzy Dymytryszyn
Zenon Hendel
Jerzy Herman
Zbigniew Rybka
Jerzy Sadowski
ks. Aleksander Walkowiak